

TÜRKİYE'DE GENEL MÜZİK KÜLTÜRÜNE ETKİLERİ BAKIMINDAN CUMHURİYET DÖNEMİNDE MÜZİK EĞİTİMİ VE MÜZİK ÖĞRETMENLERİ *

Yrd. Doç. Yılmaz KÜÇÜKÖNCÜ

*1924-2004 Musiki Muallim Mektebinden Günümüze
Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sempozyumu Bildirisi
SDÜ, 7-10 Nisan 2004, Isparta

GİRİŞ

Kültür, bireylerin, toplumların, ülkelerin, yaşama biçimidir. Her ülkenin kendi insanlarının, geçmişten gelen birikimleri ve çeşitli nedenlerle de ilgili olarak oluşturdukları yaşama biçimleri, o ülkenin kendi kültürünü oluşturur.

Müzik, insanın **doğal çevresi** ile olan etkileşimini, **toplumsal çevresi** ile olan iletişimde, kendi duygularıyla yoğurarak, **kültürel çevresinin** ürünü biçiminde, yansımasıdır.

Dünya pek çok ülkeden oluşmaktadır. Her ülke kendi kültürünü oluşturmada, kendi kültürleri ile de dünya kültürüne katkıda bulunmaktadır.

Dünyadaki ülkelerin içinde bulunulan zaman dilimine göre, geçmişten gelen birikimlerinin ortaya koyduğu, **Bilim – Teknoloji** ve **Sanat** bakımından gelişmelerinin düzeyine **ÇAĞDAŞLIK** denir.

Cumhuriyet dönemi, Türkiye'nin çağdaş dünyada, **Atatürk**'ün gösterdiği hedefler doğrultusunda, yerini alma çabalarının önem kazanmasını, büyük bir değişim ve gelişme gayreti içerisinde, topluma kazandırılması gereken **çağdaşlaşma anlayışı için**, çalışmaların başlaması ve uygulamaya konulması ile her alanda gerekli düzenlemeleri başlatmıştır.

Belirtilen çağdaşlaşma anlayışının gerçekleşmesi için, öncelikle **EĞİTİM** ile ilgili yeni düzenlemeler yapılmıştır. Bunun için kanun ve yönetmelikler çıkarılmış, okullar açılmıştır. Bunlar, örgün eğitimin düzenlenmesine yönelik çalışmalardır. Bununla ilgili olarak, **müzik eğitiminin** düzenlenmesini ilgilendiren **Tevhid-i Tedrisat Kanunu (1924)**, **Sanayi-i Nefise Encümeni Kararları (1926)**, **Milli Musiki ve Temsil Akademisi Kanunu (1934)**, **Devlet Konservatuarları Kanunu (1940)**, **Milli Eğitim Temel Kanunu (1973)**, **Yüksek Öğretim Kanunu (1981)**, **41 sayılı kanun hükmünde kararname (1982)**, yapılmış; ilk açılan eğitim kurumlarından "**Musik-i Muallim Mektebi**" (1924) kurulmuştur. Açıldığında ortaokul, lise ve öğretmen okullarına **müzik öğretmeni** yetiştiren Musik-i Muallim Mektebi daha sonra **SANATÇI** yetiştirme görevini üstlendi, **Gazi Orta Öğretmen Okulu ve Terbiye Enstitüsü**'nde açılan **Müzik Şubesi**'ne (1937-1938) ise **MÜZİK ÖĞRETMENİ** yetiştirme görevi verildi.

Cumhuriyet döneminde eğitimin kalitesini arttırmak amacıyla, yurt içinde açılan eğitim kurumlarında yapılan eğitimin yanında, **yurt dışına** da öğrenci gönderilerek, eğitim görmeleri gerçekleştirildi. Bunlar geri döndüklerinde **müzik eğitime** büyük katkılarda bulundular.

Yurt dışından araştırmacı ve müzik eğitimcileri getirilerek bunların müzik eğitimine yönelik araştırma ve çalışmalar yapmaları istendi, daha sonra yapılan çalışmalar **Çağdaş Türk Müziği**'nin gelişmesine katkıda bulunmuştur.

Müzik öğretmeni yetiştirme görevi, eğitim enstitüleri müzik bölümlerinin yanı sıra, İstanbul ve İzmir'de kurulan **Türk Müziği Konservatuarlarına** da verilmiştir. **Bazı dönemlerde**, **uluslararası müzik eğitimi yapan konservatuarlardan** mezun olanlar da müzik öğretmeni olarak atanmışlardır. **Yüksek öğretim kurumu** bünyesinde bulunan **Eğitim Fakülteleri**'nin yeniden yapılandırılması ile birlikte, 1998 yılından itibaren sadece yeni programları uygulamaya konulan **Müzik Öğretmenliği Ana Bilim Dallarından** mezun olanlar müzik öğretmeni olarak atanmaya başlamıştır.

Cumhuriyet Türkiye'sinde genel müzik kültürünü belirleyen birçok faktör ve etken bulunmaktadır. Bunlar, aslında sadece Türkiye'de değil dünyadaki bütün ülkelerde etkilidirler. Günümüz dünyasında teknolojinin geldiği düzey, uluslararası etkileşimi en üst düzeyde geliştirmiştir. Bununla birlikte uluslararası kültür etkileşimi bütün ülkelerde genel kültürlerin yapılarını da etkilemektedir.

Burada **cumhuriyet döneminde genel müzik** kültürüne etkileri bakımından, **müzik eğitimi** ve müzik eğitiminin uygulayıcıları **müzik öğretmenlerini** incelemeye çalışacağız.

MÜZİK KÜLTÜRÜMÜZÜN TARİHSEL GELİŞİM SÜRECİNDE CUMHURİYETİN 80 YILINA ETKİLERİ VE YANSIMALARI

TÜRKİYE'DE MÜZİK KÜLTÜRÜ

Türkiye'de müzik kültürü Türklerin tarihleri kadar eskidir.

Türklerin Orta Asya'da müzikle ilgilendiklerini, göl ve nehir kenarlarında çalgı çalıp şarkı söyleyerek eğlendiklerini, Çin kaynakları belirtmektedir. Adına TUĞ denilen çalgı toplulukları ile her gün konserler verildiği, Çinlilerin bulduğu ORG'u kullandıkları aynı şekilde kaynaklarda belirtilmektedir.

XVI.yüzyıl ortalarında bir İspanyol seyyah şöyle yazmaktadır;

“ Türkçe şarkılar kadar dokunaklı şarkı ,hiçbir dilde yoktur. Türkler arasında okuma yazma bilenler bizden çoktur.....Türkler son derece müzisyendirler” .(Kanuni Devrinde İstanbul 86.94) (Y.Öztuna Büyük Türkiye Tarihi 5. kitap s:235.242)

XVIII. yüzyıl sonlarında d'Ohsson şöyle yazmaktadır;

“ Yeryüzünde Türkler kadar musikiyi ihtirasla seven belki hiçbir halk yoktur”.(Y.Öztuna.c:4.s:414)

Türklerde müzik saltanat ve hürriyetin, özgürlüğün sembolüdür. Türklerde ilk orkestra olarak kabul edilen TUĞ'lar her akşam üzeri hükümdarın sarayı önünde NEVBET denilen konser verir, burada her akşam yeni eser çalarlardı. 1284 yılında henüz yirmialtı yaşındaki , Osmanlı devletinin kurucusu Osman Bey'e Selçuklu Sultanı Gıyasettin Mesut tarafından, Beğlik Belgileri gönderilmiştir. Bunlar, TUĞ, TABIL (Davul), ALEM, NAKKARE'dir. Osman Bey bunu davul döğdürerek kutlamıştır. Osman Bey'in 1284'te başlattığı kutlamaya hürmeten, Fatih Sultan Mehmet'e kadar Osmanlı padişahları döneminde “ ikindi neveti ” vurulurken ayakta dinleme geleneği haline gelmiştir.

Türk müzik kültürü , Orta Asya'dan Anadolu'ya bozulmadan taşınmış ve geliştirilmiştir.

Türklerin Orta Asya döneminden Anadolu'ya getirdikleri kültürleri, yerleşip orada kurdukları devletlerin egemenliği altında bulunan ülkeleri de etkilemiştir. Türklerin müzik kültürünün, Avrupalı bestecileri de etkilediği yazdıkları eserlerden anlaşılmaktadır.

İngiliz müzikolog Henry Geoerge Farmer; **“Avrupa'daki bandolara kuvvetli bir ivme kazandıran faktörlerin başında yeniçeri müziği ve Fransız ihtilalinin aşırı derecede askeri ve sosyal coşkusu gelir.....Fransızlar, Macarların Türklerden aldıkları davulları TİMBALLES olarak Avrupa' ya tanıtmıştır. Batıda senfoni orkestralarının vurmaları çalgılar bölümü bazen < Türkish Section > (Türk Bölümü) olarak adlandırılmaktadır”** demektedir. Haydn'ın **Askeri senfonisi** ; Mozart'ın **Rondo a la Turca** sı ve **Saraydan Kız Kaçırma Operası** ; Beethoven'ın **Dokuzuncu Senfonisi** ve **Atina Harabeleri** önemli örneklerdir.

Donaold Hoffman 1965 yılında yazdığı Türk çağdaş müziği

ile ilgili yazısında **“Türkler onsekiz ve ondokuzuncu yüzyıllarda Avrupa müziğini etkilemiş, kendileri yirminci yüzyıl başına kadar etkilenmemişlerdir”** demektedir.

Eğitim müziği açısından söylenenler doğru kabul edilebilir. Ancak , onaltıncı yüzyılda Kanuni Sultan Süleyman döneminde , Fransız Kralı I. François'in yolladığı müzisyenlerin padişahı verdikleri konserle etkilemiş olduğu , daha sonra müzisyenlerin kullandığı bu çalgıların Avrupa'dan getirilerek Osmanlı sarayına hediye edildiği kaynaklarda belirtilmektedir. Bunlar arasında İngiltere kraliçesi I. Elizabeth'in gönderdiği III. Mehmet'in huzurunda çalınan org'da bulunmaktadır. Çinliler tarafından bulunan ve Türk'lerin de Orta Asya döneminde kullandığı org , bu şekilde Osmanlı sarayına girmiştir. 1826 yılından sonra Guiseppe Donizetti'nin Mehterin yerine batılı anlamda Bando kurmak için İstanbul'a gelmesiyle, saraydaki askeri müzik eğitiminden başka, sivillerde de batı müziğine karşı ilgi duyulmaya başlandı.

Cumhuriyet öncesi, Osmanlı devleti döneminde, müziğimizde III. Selimin müzisyen olması ve müziğe verdiği destekle birlikte, halkın kültürünü ve sanatını yansıtan **halk müziği** ile sarayın ve çevresinin himayesindeki **divan müziği** arasında belirgin çizgilerle farklılıklar ortaya çıkmaya başlamıştır. 1826 yılında Osmanlı devletinde başlayan yenileşme hareketleri , devletin batı müziğini resmen kabul etmesi sayılan, Muzika-i Hümayun'un kurulması, burada kullanılan çalgılar ve öğretim yöntemleri, Türklerin batı müziği ile etkileşimini öncelikle askeri müzik, bando müziği, daha sonraları ise sivil müzik üzerinde etkilerini göstermiştir. Londra'da yayınlanan **The Musicial Gazette** dergisinden anlaşıldığına göre; sultanın haremde sadece hanımlardan oluşan mükemmel bir orkestra bulunmakta, piyano bulunmayan harem odası bulunmamaktadır. Aynı şekilde opera temsillerinin de sarayda oynandığı bilinmektedir. Saffet bey (Atabinen) ve Zeki bey (Üngör) sarayda yetişen ve saray orkestrasını çalıştıran isimler arasındadır. 1918 yılında Muzika-i Hümayun orkestrası Kızılhaç yararına, Orta Avrupa'da konser vermeye gitmiştir. Daha sonrada İstanbul'da düzenli konserler vermeye başlamıştır

Türk müzik kültüründe, nota yazısına geçerken, yabancılardan alınma sistemlerin yanında, kendilerinin buldukları sistemler de Türk müzisyenlerce kullanılmışlardır. Ancak, bu sistemler genellikle kuramsal düzeyde kalmış, uygulama alanı bulamamıştır. Bu nedenle günümüze kadar güfteleri (sözleri) ulaşan birçok eserin bestelerinin notaları elimizde bulunmamaktadır.

Türklerin , Orta Asya'dan Anadolu'ya kültürel yapılarının ürünü müziklerini getirerek geliştirdiklerini, müziğe önem verdiklerini , çevre ülke ve kültürel müzik yapıları ile ilgilendiklerini burada belirtmeye çalıştık. Ancak, buraya kadar yazdıklarımız, daha çok saray ve saray çevresindeki müzik kültürünü açıklamaktadır .

CUMHURİYET DÖNEMİNDE DEVLETİN MÜZİK EĞİTİMİNİ ÇAĞDAŞLAŞTIRMA YAKLAŞIMLARI

Özellikle 1826 yılından sonra Batı Sanat Müziği, Türklerin ilgisini çekmeye başlamıştır. Bunu, Cumhuriyet dönemine kadar İstanbul'daki müzik ortamının dışındaki illerde de görmek mümkündür. Osmanlı döneminde başlayan batılılaşma anlayışı, Cumhuriyet Türkiye'si ile Çağdaşlaşma anlayışına dönüşmüştür. Bu anlayış, Türk müziğinin uluslararası düzeyde yerini alabilmesi bakımından önemlidir. Cumhuriyet döneminde belirlenen, müzik kültürü politikalarının biçimlendirilmesi anlayışlarını da, çağdaşlaşma anlayışı yönlendirmiştir.

Mahmut Ragıp Gazimihal'in " **küçük bir konservatuvar** " diye adlandırdığı " **İttihad ve Terakki Numune Sultanisi** " **Programlı Müzik Eğitimi**'nin ilk başlangıcı kabul edilebilir. Bu okullarda , özel araç - gereçlerle donatılmış **müzik sınıfı , korusu ve orkestrası** bulunmaktaydı.

Muzika-i Hümayun üyeleri tarafından bandoları kurulan İzmir, Konya , Üsküp , Bursa ve Selanik'te bulunan **Sanayi Mektepleri** de batı müzik eğitimi vermekteydi. İzmir İttihad ve Terakki Numune Sultanisi'nde müzik eğitimine başlayan **Ahmet Adnan Saygun** bu okuldan yetişen önemli isimlerdendir. 1924 yılında İzmir'de **İstiklal** ve **Şehit Fethi Bey ilkokullarında** Müzik Öğretmenliği yapmaya başlamıştır. İzmir'de A.Adnan Saygun'un ilk müzik öğretmeni İsmail Zühtü (1874-?) Türkçe libretto'lu opera yazma denemesinde bulunmuştur. (**C.M.Altar.Opera Tarihi.S:269**) Üsküp Sanayi Mektebi mezunu Osman Fethi adındaki bir kişinin de Çanakkale Kumkale'de askerlik yaparken, Çanakkale Savaşları sırasında "Kumkale Marşını" yazdığını ve Trakya'daki illerde cumhuriyet öncesi dönemde, müzik öğretmenliği yaptığı söylenmektedir.

Cumhuriyetimizin ve çağdaş Türkiye'nin kurucusu büyük önderimiz M. K. Atatürk müziği seven, toplum üzerindeki psikolojik ve sosyolojik etkilerini çok iyi bilen, çağdaşlık için müzikte uluslararası gelişmeleri, kültürel yapıımıza uygulamanın gerekliliğine inanmış bir liderdi. Kültürümüzün ürünü müziklerimizi yakından tanımakta, sevmekte olduğunu kendisi ile ilgili kitaplar belirtmektedir. Ancak, ülkemizi uluslararası düzeyde temsil edebilecek, halk müziğinin çizgilerinden oluşan, çağdaş kültürümüzün ürünü "Ulusal Müziğimiz" in olmasını istiyordu. Milli müziğimizin, uluslararası çağdaş düzeye kavuşabilmesi için , genellikle Avrupa'da gelişmiş olan batı müziğinin **teknikini** benimsememiz gerektiğine inanmıştı. Bunun yapılabilmesi için halk müziğimizden yararlanılmasını savunuyordu. Milli müziğimize ait çizgilerin, batı tekniği ile birleştirilmesi gerektiğini yaptığı çeşitli konuşmalarında belirtmiştir.

Atatürk'ün, çağdaşlaşmanın gerçekleştirilmesinde, halkın eğitimi için öğretmenlerin önemini çok iyi bildiğini " **Muallimler Yeni Nesil Sizin Eseriniz Olacaktır** " ifadesinden, çok açık biçimde anlamak mümkündür. Ulusal müziğimizin oluşması için, halkın eğitiminin gerekli olduğunu, bunun gerçekleştirilebilmesi içinde **Örgün Müzik Eğitiminin** ve bunun uygulayıcıları **Müzik Öğretmenlerinin** önemini bildiğini Cumhuriyet döneminin ilk örgün eğitim kurumunu, müzik öğretmeni yetiştirmek üzere açarak göstermiştir. Cumhuriyet döneminde Müzik Öğretmeni yetiştirme yönünde yapılan çalışmalarla açılan Musik-i Muallim Mektebinden Atatürk'ün " **Benim Okulum** " diye söz etmesi (**R.Süer.s:34**)(**Filarmoni.1967.s:2**), onun müzik eğitimi konusundaki bilgisini göstermesi bakımından çok önemlidir.

1934 yılında " **Milli Musik-i ve Temsil Akademisi Kanunu** " Cumhuriyet döneminde çağdaş müziğin, devletin anlayışına girerek programlanması bakımından, ilk kanunu kabul edilir.

1934 / 1935 ders yılında Türk müzikçileri ve uzmanlardan oluşan kongre toplandı. Kongrede " **Türkiye Devlet Musik-i ve Temsil Akademisinin Ana Çizgileri** " raporu hazırlandı (**M.R. Y.s:73**)

Atatürk , sanat politikasını, devlet politikasına yerleştirmek düşüncesini, yaptığı konuşmalarda ortaya koymuştur.

" **Güzel sanatlara da alakanızı yeniden canlandırmak isterim. Ankara'da bir Konservatuvar ve Temsil Akademisi kurulmakta olmasını zikretmek benim için hazdır. Güzel sanatların her şubesi için Kamutay'ın göstereceği alaka ve emek; milletin insani, medeni hayatı ve çalışkanlık veriminin artması için çok tesirlidir** ". (**Sun,1969,s:24**) (**TBMM.1936 konuşması**)

Devletin resmi politikası ile, ATATÜRK'ün çizdiği yönde Cumhuriyet dönemi müzik politikalarının belirlenmesine çalışılıyordu. Müzik öğretmenleri, çağdaş anlamda müzik politikasının

yerine oturtulması için önemli görev üstlenmişlerdir. Batıda sanat , bilim , siyaset, felsefe ilişkisinde gelişen müziğin çağdaşlık boyutu, çokseslilik temelini ortaya koyduğu için, Türk toplumundaki “**çağdaş müzik gelişmesi, halkın kendi kültür yapısı ile gerçekleştirilebilir**” anlayışı temel ilke olarak ortaya konulmuştur. Atatürk bunu ; “**Osmanlı müziği , Türkiye Cumhuriyeti’ndeki gelişmeleri dile getirebilecek özellikte değildir. Bize yeni bir müzik gereklidir. Bu müzik, özünü halk müziğinden alan çok sesli bir müzik olacaktır. Ulusal ince duyguları, düşünceleri anlatan yüksek deyişleri , söyleyişleri toplamak onları bir an önce toplamak genel son musiki kurallarına göre işlemek gerekir. Türk ulusal müziği ancak bu yolla yükselebilir.**”diyerek belirtmiştir. (A.A.Saygun.Atatürk ve Musiki. s:48)

7 Temmuz 1948’ de 5245 SAYILI “ İDİL BİRET ve SUNA KAN’ın Yabancı Memlekete Müzik Tahsiline Gönderilmesine Dair Kanun” çıkarılarak özel yetenekli çocukların eğitimleri için devlet politikası ortaya konuldu. (F.Ali s:12) (Müzikoloji Derneği Simpozyum Bildirileri.)

Halkın müzik kültürüne katkı yapması ve eğitimi bakımından “**Makam-ı Hilafet Mızıkası**” İstanbul’dan Ankara’ya getirilerek, çağdaş müziğin ve devletin kültürel sembol kurumlarından kabul ettiğimiz “**Riyaset-i Cumhur Senfoni Orkestrası**”na dönüştürülmüştür. Cumhuriyet döneminde İstanbul’daki okul “**İstanbul Belediye Konservatuarı**” olarak eğitimini sürdürmüştür. Avrupa’ya giden öğrenciler Cumhuriyet’in onuncu yılından itibaren ,Türkiye’ye dönerek Musik-i Muallim Mektebinde öğretmenlik yapmaya başlamışlardır. 1957 yılında kuruluş yasasıyla birlikte orkestranın adı “**Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası**” olarak belirlenmiştir. İstanbul’da 1944 yılında Hüseyin Sadettin Arel , Cemal Reşit Rey ve Seyfettin Asal’ın çabalarıyla “**İstanbul Şehir Orkestrası**” kurulmuştur. 1971 yılında “**İstanbul Senfoni Orkestrası**” kurulunca üyeler buraya geçmiştir. Daha sonra, bunlara 1974 yılında “**İzmir Senfoni Orkestrası**” bunlara eklenmiştir.

ÖRGÜN EĞİTİMDE MÜZİK DERSİ

Müziğin genel eğitim sistemi içinde ders olarak yer alması Cumhuriyet döneminde başlamıştır. Yöntemler ve verimlilikler tartışılabilir, müzik eğitiminin gerekliliği, çocuğun şarkı söylemesi tartışılmamıştır.

1926’da Sanayi-i Nefise Encümeninin kararları ile Maarif Vekaleti okullarda batı metodlarına uygun müzik eğitimi ve solfej dersleri başlatmıştır. (F.Ali s:10)

Müzik eğitimi ilk defa, 1924 yılında uygulamaya konulan okul programlarında, MUSİKİ dersi, 1930 yılından itibaren ise, MÜZİK dersi olarak yer almıştır. 1924 yılında uygulamaya konulan genel müzik eğitimi programı kent okullarında, 1948 yılında yapılan program köy ilkokullarında, 1952 den itibaren genel lise programlarında uygulamaya konulmuştur.

Cumhuriyet döneminde 1924 yılında ilk defa , daha önce Osmanlı İmparatorluğu döneminde uygulamada olan programın yerine konmak üzere , ilkokul programında müzik eğitimiyle ilgili çalışma yapılarak program hazırlanmıştır. Daha sonra 1926 – 1936 – 1948 – 1956 – 1962 – 1968 – 1973 – 1976 - 1995 yıllarında hazırlanan programlar uygulamaya konulmuştur.

1936-1948-1968-1995 programları amaçları, açıklamaları, uyulması gereken **kural ve ilkeler, ders konuları, öğretim yöntem ve teknikleri, araç-gereçler, tek ve çok sesli solfej çalışmaları, ses eğitime yönelik öneriler, kulak eğitimi ile ilgili çalışma yöntemleri, toplu söyleme ve çalmaya yönelik bilgiler, artikülasyon, diksiyon, prozodi, teorik bilgileri** içeren, geniş nitelikli kapsamlı program çalışmalarıdır.

1995 programı ise, çağdaş programcılık anlayışı doğrultusunda yenilikler getirmiştir. Bunların içinde en önemli olanlar, diğerlerinde bulunmayan **ÜNİTELER**’in belirlenmesi; **Hedefler – Davranışlar – Öğretme Durumları – Sinama, Ölçme Durumları - Değerlendirme İşlemleri**’nin bulunması; bütünlüğün sağlanması bakımından diğer derslerle ünite ve konuların ilişkilendirilmesi; ancak, müzik dersinin kendi ekseni üzerine oturtulması, yönündeki çağdaş eğitim anlayışına yönelik yaklaşımlar belirtilebilir.

Cumhuriyet döneminde Türk Milli Eğitim Sistemini düzenleyen 1739 sayılı “**Türk Milli Eğitim Temel Kanunu**”nda (1973) **Türk Milli Eğitiminin Genel Amaçları** doğrultusunda hazırlanan ilkokul , orta okul ve lise programlarında müzik dersinin amaçları belirlenerek programa konulmuştur.

Ancak , müzik eğitiminin gerekliliği ve öneminin, örgün eğitim kurumlarında bulunmasına rağmen, uygulamada istenilen biçimde kavrandığını söylemek zordur.

Müzik eğitimi, yaygın müzik eğitimi ve örgün müzik eğitimi olarak yapılmaktadır. Örgün eğitimin , genel eğitim sistemi içinde bireylere vermesi gereken eğitimi; okul dışı eğitim sistemi içinde kabul edilen, yaygın eğitim kurumlarından kitle iletişim araçları yapmaktadır. Çünkü, kitle iletişim araçları bireylerin en az örgün öğretim kurumlarındaki ders ve ders dışı etkinlikler kadar yaşantılarının içine girerek etkili olabilmektedir. Özellikle, örgün öğretim kurumlarındaki müzik dersleri, öğrencilerin **program - öğretim yöntemleri - araç , gereç , çalgı – öğretim ortamı – öğretmen – çevre - ders**

dışı etkinlikler gibi faktörlerden dolayı ilgisini çok fazla çekmemektedir. Kitle iletişim araçlarının yayınları daha fazla etkili olmaktadır.

Atatürk'ün, müzik kültürünün bir ülke için çok önemli olduğunu konuşmalarında belirterek bununla ilgili uygulamaları başlatmasına rağmen, Milli Eğitim Bakanlığı'nın Cumhuriyet döneminde müziğin kültür ve eğitim aracı olarak okullardaki kullanımını bakımından, aynı titizlikte davrandığını söyleyemeyiz. Müzik dersi genellikle, amacı dışında kullanılmıştır ve kullanılmaktadır.

Cumhuriyet döneminde müzik eğitimi ile ilgili çıkarılan "**İdil Kanunu**", özel yetenekli çocukların yurt dışına gönderilerek eğitimlerinin uluslar arası düzeyde gerçekleştirilmesi bakımından , çok önemlidir.

CUMHURİYET DÖNEMİNDE TOPLUMUMUZA ÇAĞDAŞ MÜZİK KÜLTÜRÜNÜN KAZANDIRILMASINA YÖNELİK ÇALIŞMALAR

Cumhuriyet döneminde İstanbul'da müzik kültürüne ve eğitimine katkıları bakımından, yaygın müzik eğitiminin önemli kurumları arasında bulunması gereken orkestra, opera, operet, bale topluluklarının etkinlikleri önem taşımaktadır.

Max Reinhart 1934 yılında Atatürk'e verdiği "Müzikli Türk Tiyatrosu" adlı raporunda "**Türk halkı dünyanın en eski kültür milletlerinden biridir. Onun kendisine mahsus bir müzik zevki vardır. O zevk zamanla aşınmış Arap ve Bizans müziğinin uyuşturucu havası ile tereddi (yozlaşma) etmiş olabilir. Türk halk melodilerinin ileri ve üstün kıymetleri ile saray musikisinin monoton havasını mukayese edebilen her yabancı, fakat, bu işlerle meşgul olabilmiş kimse bu hakikati hemen idrak edebilir**" demiştir. (M.R.Yılları s:26)

Daha sonra Türkiye'de opera kurmak istediğini belirterek; operada oynayabilecek hatta iyi oynayabilecek kadroları yetiştirmenin çok kolay olduğunu söylemiştir. Fakat , zor olanın asıl "**aynı zamanda bunları dinleyecek ve bunlardan zevk alabilecek dinleyiciyi yetiştirmek**" olduğunu söyleyerek müzikte bestecilik, icracılık, dinleyicilik eğitiminin önemini belirtmiştir. Türk halkının geleneksel kültürünün müziklerini ve çağdaş kültürünün müziğini tanıyıp, öğrenebilmesi, benimseyip, kullanabilmesi için genel müzik eğitiminin önemi çok fazladır.

İstanbul Belediyesi Konservatuvarı, Şehir Orkestrası ve Filarmoni Derneği 1945 yılında kurulmuştur. 1969 yılında **Atatürk Kültür Merkezi** sanatseverlerin hizmetine açılmıştır. 1960 yılında İstanbul belediyesine bağlı olarak yürütülen opera etkinlikleri, 1970 'te kurulan **İstanbul Devlet Opera ve Balesi**'nin etkinlikleri biçimine dönüştürülmüştür.1971 / 1972 yılında İstanbul Devlet Konservatuvarı açılmıştır.

Geleneksel müziğimizin çağdaş müziğimizin eğitiminde kullanılması konusu bakımından genellikle herkes kendi sanat anlayışı doğrultusunda tercihte bulunmuştur. Sanatçılar genellikle kendi geleneksel müziklerinden daima yararlanırlar. Ancak , "**gelenekle, çağdaşı nerede birleştirelim, geleneksel sanatımızla, sanat anlayışımız öylesine bugünkünden uzakta görünürken**"(İ.Usmanbaş M.R.Y.s:81) sorusuna verilecek cevaplar çözüm bulabilir. Bu soruya verilebilecek cevaplardan geçmişten günümüze ancak, halk sanatı bozulmadan geleneksel yapısıyla kalabilmiştir sonucu elde edilebilir .

Türk, kültürüne katkıları bakımından Cumhuriyetin 50.yılında kurulan **Uluslar Arası İstanbul Sanat Festivali** (1973) önem taşır. Uluslar arası İstanbul sanat festivali geleneksel müziğimiz, opera, bale, büyük orkestra, oda orkestrası konserleriyle; bütün sanat dallarına hizmet etmiştir.

1936'da ülkemize gelen B. BARTOK, A. A. SAYGUN'un yardımıyla yaptığı araştırmaların sonucunda "**Bir Halk Müziği Arşivi Kurulması Konusunda Öneriler**" adıyla bir rapor hazırlandı.

Geleneksel müziğimizin korunması bakımından da Cumhuriyet dönemi önemli çalışmaları başlatmıştır. Atatürk'ün gösterdiği doğrultuda, halk müziğimizin derlenmesi ile ilgili olarak Cumhuriyet döneminde çalışmalar yapılmıştır.

Derlemeler :

Türkiye'de ilk müzik derlemeleri İstanbul (Darülelhan) Belediye Konservatuvarı tarafından dört kez yapılmıştır. Bundan sonra Ankara Devlet Konservatuvarı adına Muzaffer Sarısözen , Halil Bedii Yönetken ve teknisyen Rıza Yetişen'den kurulu bir ekip, 1937-1957 yılları arasında 18 derleme yapmıştır. Milli kütüphane 1957-1968 yılları arasında 6 derleme yapmıştır. Bu derlemelerde, 15 000 ezgi plak ve bantlara kaydedilerek arşivlenmiştir. Muzaffer Sarısözen'in Ankara radyosunda başlattığı "yurttan sesler" korusu 1940 / 1941 yıllarında seslendirme çalışmalarına başlamıştır. Daha sonra aynı adla İstanbul, İzmir, Erzurum radyolarında da çalışmalar yapılmıştır.

1975 yılında İstanbul'da Türk Müziği Devlet Konservatuvarı açıldı. Buna, Ege Üniversitesi Türk Müziği Konservatuvarı, Gaziantep ve Konya'daki üniversitelerde açılan Türk müziği

konservatuvarları eklendi. Öncelikle, İzmir Ege Üniversitesinde, daha sonra yeni açılan üniversitelerin Güzel Sanatlar Fakültelerinde, Müzik ve Müzikoloji bölümleri açıldı.

1974 / 1975 yılında Nevzat ATLIĞ yönetiminde, **Devlet Klasik Türk Müziği Korosu** kurulmuştur. Kurulan koro düzenli biçimde AKM konser salonunda Klasik Türk Müziği Konserleri verdi. Dahasonra, **Kültür Bakanlığı Devlet Türk Halk Müziği Korosu** kuruldu.

MÜZİK ÖĞRETMENİ YETİŞTİRME :

Türk Milli Eğitiminin amaçları (M.E.B.1971,sayı:1161) arasında, okul müzik eğitiminin amacı “ **kişilikleri oluşmuş, toplumsal yaşayışın hazzını duymuş, milli ve evrensel müzik sanatına yönelerek bilim, teknik ve güzel sanatların diğer dallarıyla birlikte, müzikte de çağdaş uygarlığın yaşayıcı, uygulayıcı ve yaratıcı bir ortağı durumuna gelmiş genç kuşakların yetişmesini sağlamaktır**” ifadesiyle açıklanmaktadır.

Müzik; bilim , kültür, sanat , moda yönleriyle farklı değerlendirilmesi gereken; iletişim ve etkileşim boyutlarıyla bireyleri , toplumları sürekli ilgilendiren; ekonomik endüstriyel, eğitimsel, teknolojik, sosyolojik, psikolojik, felsefik, fiziksel özellikleriyle; çok kapsamlı yapısı bulunan, insan için çok önemli olgulara sahiptir.

Çağdaş toplum olmanın gerekleri arasında müzik vardır. Birlikte şarkı **söylemek , çalmak toplumda birleştirici, dinlemek bütünleştirici** görevler yaptığı için sosyolojik açıdan müzik toplumlar için önemlidir.

Ailede , okulda ve oyunda uyulacak demokrasi ilke ve kuralları , çocukta demokrasi anlayışının kazanılması bakımından önemlidir. Birey ve toplumda demokrasi yaşamının güçlenmesi bakımından, ilke ve kuralların her çevrede etkili biçimde uygulanması gerekmektedir. Çocukların aile içinde söz sahibi olmaları,onların düşüncelerinin sorulması, görevlerin paylaşılması, hakların gözetilmesi; okulda, öğrencilerin yönetime katılabilmeleri, hak ve isteklerini söyleyebilmeleri, karşılıklı saygı ve sevgiye dayalı davranışlarda bulunulması, demokrasinin güzel örnekleri ve gereğidir. Bunun gerçekleşmesi için demokrasi eğitimi ve eğitimde demokrasi anlayışı gereklidir.

Cumhuriyet, demokrasi rejimidir. Ülkemizde demokrasi anlayışının bireylere davranış olarak kazandırılması ve toplumumuzda benimsenebilmesi için, müzik eğitiminin önemi çok fazladır.

Müzik eğitimcisi Erdoğan OKYAY'ın “....koro **söyleme , dinleyiciye yönelen bu erişilmez etki gücünün yanı sıra , koroda söyleyenleri de eğitir, biçimlendirir. Denebilir ki koroda söyleme, çağdaş toplumsal eğitimin, vazgeçilmez bir ögesidir.**” Diyerek belirttiği ana tema, özellikle birlikte söylemenin önemini vurgulamaktadır.

Müzik eğitimcisi Muammer SUN “....**bir topluluğun toplu şarkı söyleme yeteneği, adım, adım geliştirilir. Bu sağlandığı ölçüde < toplu şarkı söyleme geleneği > kurulmuş olacak, gitgide bu < çok sesli şarkı söyleme geleneği> durumuna dönüşecektir. Bu türlü beceri ve beğeniyi, okulda kazanmış olanlar, okul dışında ve sonrasında da, yaşatacaklardır. Bir gün bakacaksınız evde – kırdan – eğlence yerinde - törende v.b yerlerde bir araya gelen bir çok kimse, birlikte söyleyebilecekleri çok sesli şarkılar bulacaklar ve bunları birlikte söyleyebileceklerdir. İşte o zaman Ulusal Şarkı Dağarcığı kurulmuş, yalnız okullarda değil, okul dışında da halkımızın yaşayışına kazandırılmış olacaktır.**” Diyerek, demokrasinin de temelini oluşturan çokseslilik anlayışının kazandırılmasında, örgün müzik eğitimi, genel müzik eğitimi, birlikte çalma ve söyleme ile Çoksesli Müziğin toplum yaşantısındaki önemini belirtmektedir.

İşte, bütün belirtmeye çalıştığımız, Cumhuriyet Dönemi Türkiye'sinde de, çeşitli özellikleriyle Bireyi ve Toplumunu doğrudan etkileyen Müzik için, kültürel yapıyı koruyan ve taşıyan, çağdaş yenilikleri ve gelişmeyi öğreten en önemli kavram eğitimidir. Eğitimin en önemli ögesi ise **Müzik Öğretmenleri'dir.**

Cumhuriyet döneminde Ankara'da “Musik-i Muallim Mektebi”nin kurulmasıyla başlatılan, **Müzik Öğretmeni** yetiştirme çalışmalarına, İstanbul'daki tek sesli müzik eğitimi yapan “**Darü'talim-i Musik-î**”nin çok sesli müzik eğitimine yönelmesi eklenmiştir. Bu okullara öğretmen yetiştirmek amacıyla açılan sınavları kazananlar , Cumhuriyet döneminde Avrupa'da müzik eğitimine gönderilmiştir.

Musik-i Muallim Mektebinde , öğrencilerin en kaliteli biçimde eğitilebilmesi için, kuruluşundan bir müddet sonra , eğitim süresi altı yıla çıkarılmıştır. İlkokuldan mezun olan yetenekli öğrenciler, buraya alınarak eğitildiler. Musik-i Muallim Mektebinde ilk önceleri dersler otel odalarında veriliyordu. 1925-1926 ders yılında eski Azerbaycan Büyükelçiliği'nin bulunduğu binaya taşındı. Okulun ilk öğretmenleri , İstanbul'dan gelerek Riyaset-i Cumhur Filarmoni Orkestrasını kuran müzisyenlerdi, ilk öğrencileri ise Erkek Muallim Mektebi ve Balmumcu öksüzler yurdundan getirilen çocuklardı. 1925 - 1926 öğretim yılında okula ilk kez kız öğrenci alındı.(**F.Ali s:9**) Buradan mezun olanlar, orta okullara müzik öğretmeni olarak atandılar. Bunlar, buralardaki çalışmalarında başarılı etkinlikler yaptılar. Musik-

i Muallim Mektebinin kuruluşundaki asıl amaç, altı yıllık okuldan mezun olanların, ilkokullara atanmasıydı. Altı yıllık okulu bitirenlerden ise devam etmek isteyen yetenekli öğrencilerin okuyacağı üç yıllık öğretim yapacak olan **Yüksek Musiki Muallim Mektebinin** kurulmasına Milli Eğitimciler karşı çıktılar. Buradan mezun olanların, orta okullara atanması amaçlanıyordu.

Avrupa'da öğrenim gören Cevat Memduh ALTAR (1927) , Ulvi Cemal ERKİN (1930), Ahmet Adnan SAYGUN (1931), Ferhunde Remzi ERKİN (1931), Necdet Remzi (ATAK) (1931), Mahmut Ragıp GAZİMİHAL (1932) , Halil Bedii YÖNETKEN(1933), Cezmi ERİNÇ (1933), Necil Kazım AKSES(1934), yıllarında öğretmen olarak kadroya atanmışlardır. EKREM Zeki ÜN , Zeki ÜNGÖR'ün oğludur. Avrupa'daki eğitiminde sonra yurda dönerek 1930-1934 yılları arasında Musik-i Muallim Mektebinde derslere girmiştir. Daha sonra İstanbul Belediye Konservatuvarına atanmıştır. (**F.Ali s: 9**)

1936 yılında, Gazi Orta Öğretmen Okulu Musiki Şubesi açıldı, 1937-1938 öğretim yılında öğretime başladı . Buraya öğretmen okulu ve lise mezunları alınmaya başlandı. Buradan mezun olanlar orta öğretime atanmaya başlandı. Gazi Müzik Şubesinde çok iyi öğretmen ve müzisyenler yetişti. Türkiye'nin bugünkü müzik eğitimcisi yetiştirme ve müzik eğitimi politikalarını geliştirme anlayışının temelleri **Gazi Eğitim Enstitüsü Müzik Şubesinin** kuruluşuyla atılarak başlandı.

Öğretmenlik mesleği "**Milli Eğitim Temel Kanunu**"nda "**Öğretmenlik devletin eğitim, öğretim ve bununla ilgili yönetim görevlerini üzerine alan özel bir ihtisas mesleği**" olarak tanımlanmaktadır. "**Genel kültür, özel alan eğitimi ve pedagojik formasyon**" öğretmenlerin sahip olması gereken niteliklerdir, yüksek öğretim ile öğretmenlerin yetiştirilmesi gerçekleştirilir, biçimindeki ifadeyle, öğretmenlerin eğitiminin özellikleri ve düzeyi, yasada öngörülmektedir.

Aslında 1940 yılında ki "**Orta Tedrisat Muallimleri Kanunu**"nda (439 sayılı kanun) **müzik öğretmenlerinin sahip olması gereken nitelikler** belirlenmiştir. Yeni yasa sadece "genel kültür"ü getirmiştir.

İstanbul'da **Atatürk Eğitim Enstitüsü (1969)** , İzmir'de **Buca Eğitim Enstitüsü (1973)** , Bursa'da **Eğitim Fakültesi (1981) müzik bölümlerinin** açılmasını , 1982 'den itibaren **yeni kurulan üniversitelerdeki müzik bölümleri** takip etmiştir. 2004 Yılı itibarıyla 21 üniversitede Müzik Öğretmenliği Ana Bilim Dalı açılmıştır.

Müzik Bölümlerinin Amacı:

"Orta dereceli okullar ile meslek okullarında müzik derslerini okutacak müzik eğitimi çalışmalarını yönetecek ve çevrelerine bu alanda rehber olabilecek nitelikte, öğretmen yetiştirmektir."(**M.E.B.1970**) biçiminde tanımlanarak belirtilmiştir.

Gazi Müzik Şubesi mezunlarından başka, Hasanoğlan Köy Enstitüsü bünyesinde "Köy Enstitüleri Kanununun (380 sayılı kanun) 17. maddesine göre, bu kurumda öğretmen yetiştirmek amacıyla kurulan üç Yıllık Yüksek Köy Enstitüsü (1942 / 1946 yılları arasında) güzel sanatlar kolu mezunu 21 öğretmenden bazıları, müzik öğretmeni olarak atandı. Müzik öğretmenine duyulan gereksinme nedeniyle, Devlet Konservatuvarı yüksek bölüm mezunu, pedagojik formasyonluların **Talim ve Terbiye Kurulunun** kararı ile (**M.E.B.1964**) müzik öğretmeni olarak atanması öngörüldü. (**R.Süer.s:34**)

Müzik öğretmeni yetiştirme modeli ile ilgili yapılan çalışmalara yönelik , 1974 / 1975 öğretim yılında ilk defa Gazi Eğitim Enstitüsüne dört yıllık eğitim için öğrenci alındı. Ancak, bu öğrenciler, programların tam anlamıyla hazırlanamadığı nedeniyle, daha sonra üç yıllık programın uygulanmasıyla mezun oldular. Aynı öğretim yılında, Mektupla Öğretim Merkezi kuruldu. Buraya, Gazi Eğitim Enstitüsü Müzik Bölümünde tatil dönemlerinde uygulama öğrenimlerini görmek üzere, yeni öğrenciler alındı. Mektupla Yüksek Öğretim / Eğitim Enstitüleri / Müzik Bölümü adıyla kurulan yeni sistemde öğrenim görmeye başlayan öğrencilerin birçoğu, daha sonra devam etmeyerek ya da sınavlara girmeyerek sistemi bıraktı. Sınavlarda başarılı olan az sayıdaki öğrenci de, G.E.E Müzik Bölümünde, gece eğitimi programına katılarak mezun oldular .

1977 / 1978 öğretim yılı MEB. verilerine göre, özel kurumlar hariç, Türkiye'deki müzik öğretmeni sayısı toplam 686'dır. Bunlar ; liseler de 365, bağımsız orta okullarda 205 olarak dağılmaktadır. (**R.Süer M.Ö.Y.K.Ö.S:269**) 2004 yılı verilerine göre ise, yaklaşık 6500 civarında müzik öğretmeni olduğu bilinmektedir.

YÖK / DÜNYA BANKASI / MEB tarafından hazırlanarak, 1998 yılında uygulamaya konulan, Milli Eğitimi geliştirme projesi Hizmet Öncesi Öğretmen Eğitimi ile, yeni müzik öğretmeni yetiştirme programı bütün müzik bölümlerinde, ana bilim dalı olarak yeni bir yapılanmayı getirmiştir. Bununla birlikte, eğitimde nitelik ve kalitenin artırılması bakımından lisansüstü eğitim çalışmaları da büyük bir ivme kazanmıştır.

SONUÇ

Kültür , bireylerin , toplumların, ülkelerin, yaşama biçimidir . Her ülkenin kendi insanların , geçmişten gelen birikimleri ve çeşitli nedenlerle de ilgili olarak oluşturdukları yaşama biçimleri, o ülkenin kendi kültürünü oluşturur.

Müzik, insanın **doğal çevresi** ile olan etkileşimini, **toplumsal çevresi** ile olan iletişimde, kendi duygularıyla yoğurarak, **kültürel çevresinin** ürünü biçiminde, yansıtmıştır.

Dünya pek çok ülkeden oluşmaktadır. Her ülke kendi kültürünü oluşturmada , kendi kültürleri ile de dünya kültürüne katkıda bulunmaktadır.

Dünyadaki ülkelerin içinde bulunulan zaman dilimine göre, geçmişten gelen birikimlerinin ortaya koyduğu , **Bilim – Teknoloji** ve **Sanat** bakımından gelişmelerinin düzeyine **ÇAĞDAŞLIK** denir.

Cumhuriyet dönemi, Türkiye'nin çağdaş dünyada , **Atatürk**'ün gösterdiği hedefler doğrultusunda , yerini alma çabalarının önem kazanmasını, büyük bir değişim ve gelişme gayreti içerisinde , topluma kazandırılması gereken **çağdaşlaşma anlayışı için** , çalışmaların başlaması ve uygulamaya konulması ile her alanda gerekli düzenlemeleri başlatmıştır.

Belirtilen çağdaşlaşma anlayışının gerçekleşmesi için , öncelikle **EĞİTİM** ile ilgili yeni düzenlemeler yapılmıştır. Bunun için kanun ve yönetmelikler çıkarılmış , okullar açılmıştır. Bunlar , örgün eğitimin düzenlenmesine yönelik çalışmalardır. Bununla ilgili olarak , **müzik eğitiminin** düzenlenmesini ilgilendiren **Tevhid-i Tedrisat Kanunu (1924)**, **Sanayi-i Nefise Encümeni Kararları (1926)**, **Milli Müzik ve Temsil Akademisi Kanunu (1934)**, **Devlet Konservatuarları Kanunu (1940)**, **Milli Eğitim Temel Kanunu (1973)**, **Yüksek Öğretim Kanunu (1981)**, **41 sayılı kanun hükmünde kararname (1982)**, yapılmış; ilk açılan eğitim kurumlarından “**Musik-i Muallim Mektebi ” (1924)** kurulmuştur.

Açıldığında ortaokul, lise ve öğretmen okullarına **müzik öğretmeni** yetiştiren Musik-i Muallim Mektebi daha sonra **SANATÇI** yetiştirme görevini üstlendi, **Gazi Orta Öğretmen Okulu ve Terbiye Enstitüsü**'nde açılan **Müzik Şubesi**'ne (**1937-1938**) ise **MÜZİK ÖĞRETMENİ** yetiştirme görevi verildi.

Atatürk, müziğin toplum üzerindeki etkisini çok iyi biliyordu ve Türk Ulusal Müziğinin uluslar arası düzeyde yerini alması için uğraşıyordu. Bunun için, Cumhuriyetin kuruluşuyla, müzikle ilgili pek çok atılımlar yaptı. Öncelikle, Musik-i Muallim Mektebini .(1924) kurdu. Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası Kuruldu. İstanbul Devlet Konservatuarı kuruldu. Yurt dışına öğrenci gönderilerek eğitim yaptırıldı. Yabancı müzik adamları getirilerek müziğimize eğitim bakımından katkı yaptırıldı. Derleme çalışmaları için heyet kuruldu, çalışmalara başlandı.

Cumhuriyet döneminde yurt dışından araştırmacı ve müzik eğitimcileri getirilerek, bunların müzik eğitimine yönelik araştırma ve çalışmalar yapmaları istendi , daha sonra yapılan çalışmalar **Çağdaş Türk Müziği**'nin gelişmesine katkıda bulunmuştur.

7 Temmuz 1948' de 5245 sayılı “ **İDİL BİRET ve SUNA KAN'ın Yabancı Memleketlere Müzik Tahsiline Gönderilmesine Dair Kanun**” çıkarılarak özel yetenekli çocukların eğitimleri için devlet politikası ortaya konuldu. (**F.Ali s:12**) (**müzikoloji derneği simpozyum bildirileri.**)

Cumhuriyet Türkiye'sinde genel müzik kültürünü belirleyen birçok faktör ve etken bulunmaktadır. Bunlar, aslında sadece Türkiye'de değil, dünyadaki bütün ülkelerde de etkilidirler. Günümüz dünyasında teknolojinin geldiği düzey, uluslararası iletişim ve etkileşimi en üst düzeyde geliştirmiştir. Bununla birlikte uluslararası kültür etkileşimi bütün ülkelerde genel kültürlerin yapılarını da etkilemektedir.

Ailede , okulda ve oyunda uyulacak demokrasi ilke ve kuralları , çocukta demokrasi anlayışının kazanılması bakımından önemlidir. Birey ve toplumda demokrasi yaşamının güçlenmesi bakımından, ilke ve kuralların, her çevrede etkili biçimde uygulanması gerekmektedir. Bunun gerçekleşmesi için demokrasi eğitimi ve eğitimde demokrasi anlayışı gereklidir.

Cumhuriyet, demokrasi rejimidir. Ülkemizde demokrasi anlayışının bireylere davranış olarak kazandırılması ve toplumumuzda benimsenebilmesi için Müzik Eğitiminin ve Müzik Öğretmenlerinin önemi çok fazladır.

Cumhuriyetin kuruluşundan günümüze Müzik öğretmeni yetiştirme görevi, eğitim enstitüleri müzik bölümlerinin yanı sıra , İstanbul ve İzmir'de kurulan **Türk Müziği Konservatuarlarına** da verilmiştir. **Bazı dönemlerde** , **uluslararası müzik eğitimi yapan konservatuarlardan** mezun olanlar da müzik öğretmeni olarak atanmışlardır. **Yüksek Öğretim Kurumu** bünyesinde bulunan **Eğitim Fakülteleri'nin** yeniden yapılandırılması ile birlikte , 1998 yılından itibaren sadece yeni programları uygulamaya konulan **Müzik Öğretmenliği Ana Bilim Dallarından** mezun olanlar müzik öğretmeni olarak atanmaya başlamıştır.

26-31- Ekim - 2003 tarihleri arasında **İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Programı** tarafından Malatya'da düzenlenen

“Cumhuriyetimizin 80. Yılında Müzik Sempozyumu”nun bitişinden sonra, 01 - Kasım – 2003 tarihinde düzenlenen **Müzik Öğretmenliği Program Başkanları** Toplantısında;

“**Milli Eğitim Bakanlığı'nın ilköğretim öncesi, ilköğretim, orta öğretim düzeyinde ihtiyaç duyduğu Müzik Öğretmenlerinin, kesinlikle ve sadece Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi ABD/ASDalları çıkışlı Müzik Öğretmeni adaylarının atanması yönünde, tavsiye kararı alınmıştır. Müzik Öğretmeni atamalarında Eğitim Fakültesi Müzik Öğretmenliği Lisans diploması şartının getirilmesinin önerilmesine karar verilmiştir.**”

biçiminde ifade ederek özetleyebileceğimiz, müzik öğretmenlerinin atanmasına yönelik ortak sonuç raporu yayınlanmıştır.

ÖNERİLER

- Müzik eğitiminin müzik kültürümüze çağdaş anlayışla istenilen düzeyde katkı yapabilmesi için ;
- a) Eğitimin her kademesindeki öğretim kurumlarına müzik dersi konulmalıdır.
  - b) Her kademedeki öğretim kurumları için kurum düzey ve amaçlarına yönelik müzik öğretim programları hazırlanmalıdır.
  - c) Okullardaki öğretim ortamları, müzik eğitimini çağdaş öğretim yöntemlerini uygulayabilecek ,biçim ve düzeyde hazırlanmalıdır.
  - d) Müzik öğretmeni yetiştiren kurumların sayıları , nitelikleri ve kaliteleri geliştirilerek artırılmalıdır.
  - e) Her kademedeki öğretim kurumları için, müzik öğretmeni yetiştirmek üzere programlar geliştirilmelidir.
  - f) Eğitim müziği nitelikli okul şarkı dağarcının ve ulusal ses bütünlüğümüzün , pekiştirilmesine , geliştirilmesine , artırılmasına yönelik müziklerin yazılmasını , çokseslendirilmesini özendirici çalışmalar yapılmalıdır.
  - g) Okul müzik kitaplarının içerikleri geliştirilmelidir.
  - h) Ders dışı müzik etkinlikleri öğretmene ve öğrencilere özendirilmelidir.
  - i) Okullara Müzik Öğretmeni atanması **NORM** Kadroya göre değil ,öğrenci sayısına göre yapılmalıdır.
  - j) Müzik öğretmenlerinin eğitiminde çağdaş teknolojiyi kullanmaları öğretilmelidir.
  - k) Müzik öğretmenleri popülariteyi ,eğitim niteliğinde kullanmayı öğrenmelidir.
  - l) Kitle iletişim araçlarındaki yönetici ve müzik programı yapımcılarının eğitimine yönelik çalışmalar yapılmalıdır.

KAYNAKÇA

- Ali, Filiz. **Müzik ve Müziğimizin Sorunları** Başaran Matbaası. Gümüş Basımevi. İstanbul. 1987.
- Altar,C.Memduh.**Opera Tarihi**.Kültür BakanlığıYayımları:465.2.Baskı. Gençlik Matbaası. C:1.2.3.4. İstanbul.1989.
- Altar,Cevat.Memduh. And, Metin. Ali, Filiz, Lazsio. Tacar, Emre, Ali. Usmanbaş, İlhan.Yener, Faruk. **Atatürk Türkiye'sinde Müzik Reformu Yılları** Filarmoni Derneği Yayınları. İstanbul.1982.
- Aracı, Emre. **Ahmet Adnan Saygun Doğu Batı Arası Müzik Köprüsü** Yapı Kredi Yayınları. Sanat Promat A.Ş. 1.Basım. İstanbul. 2001
- Champigneulle,B. **Müzik Tarihi**.Çeviren:Tanju Gökçel."Que sais-je" Pres Universitaires de France, Paris ve Gelişim Basım ve Yayım A.Şti.İstanbul.Dizgi.Baskı:Hilal Matbaacılık Kol,Şti.Mart Birinci Baskı. İstanbul.1975.
- Dawson, David. **Müzik Öğretimi** .YÖK / Dünya Bankası/ MEB. Deneme Basımı.Ankara. 1996.
- İnönü Üniversitesi. **Cumhuriyetimizin 80. yılında müzik sempozyumu**. İ.Ü.G.S.E. Bölümü,Müzik Öğretmenliği Programı.Öncü Basımevi. Malatya.2003
- Kültür ve Turizm Bakanlığı **Birinci Müzik Kongresi Bildirileri** Evren Ofset. Ankara. 1988
- Müzikoloji Derneği.**Müzikoloji Derneği Sempozyum Bildirileri**. Müzikoloji yayını. Kitap Matbaacılık. İstanbul.2001.
- Orkestra Dergisi**. 328.Sayı Yenilik Basımevi İstanbul 2002,
- Öztuna,Yılmaz.**BüyükTürkiye Ansiklopedisi**. 5.Kitap. İrfan Matbaası. İstanbul.1983.
- Süer, Rıdvan. **Müzik Öğretmeni Yetiştiren Kurumlarda Öğretim** Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi.Ankara.1980
- Uçan , Ali. **Müzik Eğitimi** Adalet Matbaası. Ankara. 1997
- Uçan, Ali. **İnsan ve Müzik İnsan ve Sanat Eğitimi** Müzik Ansiklopedisi Yayınları.Alf Matbaası. Ankara.1996.

Yönetken, Halil, Bedii. Fenmen, Mithat. Menuhin, Yehudi. Lobos, Hektor,
Villa. Sun, Muammer. Uçan, Ali. Bayraktar, Ertuğrul. Aydoğan, Salih. **Müzik Öğretimi** Hazırlayan : Ahmet
Say. Müzik Ansiklopedisi Yayınları. Alf Matbaası. Ankara. 1996
Yener, Faruk. **Müzik** Yayınlayan: Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu. Beyaz Köşk (Müzik Sarayı)
Yayınları. no:1 Apa Ofset Basımevi. 1984
Say, Ahmet. **Müzik Ansiklopedisi** Başkent Yayınevi. Ankara. 1992.